

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ
ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

МАТЕРІАЛИ

**Всеукраїнської науково-практичної конференції
здобувачів вищої освіти**

МОЛОДЬ – АГРАРНИЙ НАУЦІ І ВИРОБНИЦТВУ

**Інноваційні технології в агрономії, лісовому
та садово-парковому господарстві, землеустрої,
електроенергетиці**

23 квітня 2025 року

**Біла Церква
2025**

4. Лозінський М.В., Самойлик М.О. Особливості успадкування кількості зерен головного колоса пшениці м'якої озимої за гібридизації лісостепового, степового і західноєвропейського екотипів. Агробіологія. 2023. № 2. С. 78–87. DOI: 10.33245/2310-9270-2023-183-2-78-87

5. Лозінський М.В., Устинова Г.Л., Ображій С.В., Діхтяренко В.М. Особливості успадкування маси зерна головного колоса за гібридизації різних за скоростиглістю сортів пшениці м'якої озимої. Аграрні інновації. 2021. № 9. С. 61–68.

6. Собко Т.О., Сірант Л.В., Лісова Г.М. Генетична різноманітність сортів пшениці м'якої ярої за локусами запасних білків. Фактори експериментальної еволюції організмів. Київ: Логос, 2018. Т. 23. С. 334–339.

7. Лозінський М.В., Самойлик М.О. Особливості формування елементів структури врожайності в сортів пшениці м'якої озимої різних екотипів в умовах Центрального Лісостепу України. Аграрні інновації. 2023. № 19. С. 159–167.

8. Шуль Д., Савчук О., Грицевич Ю., Орловська О. Оптимізація строків посіву озимої пшениці в умовах Холодного Поділля. Вісник Львівського національного університету. Агрономія. 2010. № 14 (1). С. 117–121.

УДК 631.524:631.576.331.2:633.111“324”(292.485:477)

ЛЯШЕНКО Н.А., МЩЕНКО А.А., МИХАЙЛЮК Н.Ю., здобувачі вищої освіти

Науковий керівник – **САМОЙЛИК М.О.,** доктор філософії з агрономії

Білоцерківський національний аграрний університет

ПРОЯВ І МІНЛИВІСТЬ МАСИ ЗЕРНА ГОЛОВНОГО КОЛОСА В СОРТІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ЛІСОСТЕПОВОГО ЕКОТИПУ

В умовах дослідного поля НВЦ Білоцерківського НАУ в 2022–2024 рр. досліджували формування маси зерна головного колоса в сортів пшениці м'якої озимої лісостепового екотипу. Найбільш стабільним формуванням маси зерна характеризувався сорт Либідь (1,81–2,17 г).

Ключові слова: пшениця м'яка озима, маса зерна, головний колос, лісостеповий екотип, коефіцієнт варіації, мінливість.

Пшениця м'яка озима – головна зернова продовольча культура як України, так і світу в цілому [1], яка завдяки високій харчовій цінності зерна є основним продуктом харчування для людства, тому збільшення виробництва зерна – головне завданням аграріїв [2, 3].

Створення високопродуктивних сортів пшениці, найефективніший метод підвищення продуктивності і отримання врожаїв із доброю якістю зерна [4].

Новостворені сорти повинні бути придатними до постійного вдосконалення технологій вирощування та проявляти стійкість до стресових чинників довкілля [5].

Маса зерна з колоса є важливим показником, який істотно впливає на формування врожайності [6] і обумовлена значною мірою такими елементами, як кількість зерен колоса та їх крупність, тому дослідження вагової складової колоса є досить актуальним [7].

Метою проведення досліджень в умовах НВЦ Білоцерківського НАУ було визначення формування і мінливості маси зерна головного колоса сортами пшениці м'якої озимої лісостепового екотипу.

Отримані експериментальні дані свідчать, що в середньому за три роки, маса зерна головного колоса в сортів пшениці лісостепового екотипу становила 1,78–1,99 г. Перевищення над середньою за три роки масою зерна (1,89 г) визначили у сорту Перлина лісостепу (+0,1 г) і Либідь (+0,04 г). (табл. 1).

Встановлено, що найбільші показники маси зерна головного колоса визначені у 2023 р. від 2,02 г (Мирлена) до 2,66 г (Перлина лісостепу). В умовах 2022 р. найбільшу масу зерна (1,81 г) мали сорти Либідь і Перлина лісостепу, а у 2024 р. – Либідь (1,88 г).

Таблиця 1 – **Формування маси зерна (г) головного колоса**

Сорт	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Середнє за три роки, $\bar{x}$	Дисперсія, S^2	Коефіцієнт варіації, V , %
Царівна	1,76	2,26	1,67	1,90	0,10	16,8
Либідь	1,81	2,17	1,88	1,95	0,04	9,8
Колос Миронівщини	1,76	2,05	1,64	1,82	0,04	11,6

Мирлена	1,65	2,02	1,66	1,78	0,04	11,9
Перлина лісостепу	1,81	2,66	1,49	1,99	0,37	30,4
$\bar{X}$ по досліді	1,76	2,23	1,68	1,89	-	

Визначені коефіцієнти варіації маси зерна головного колоса свідчать, що в 2022–2024 рр., незначне варіюванням визначили у сорту Либідь ($V=9,8\%$), що вказує на стабільний прояв ознаки. Середньою мінливістю ознаки, в роки досліджень, характеризувались сорти Колос Миронівщини, Мирлена, Царівна з коефіцієнтом варіації 11,6 %, 11,9 %, 16,8 % відповідно.

В результаті досліджень виділений сорт лісостепового екотипу Либідь з стабільним проявом ознаки і перевищенням середньої по досліді маси зерна головного колоса.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Manifestation of heterosis and degree of phenotypic dominance by the number of grains from the main ear in the hybridisation of different early-maturing varieties of soft winter wheat / M. Lozinskyi et. al. Scientific Horizons. 2021. Vol. 24. No 11. P. 28–37. DOI: 10.48077/scihor.24(11).2021.28-37.
2. Shewry P.R., Hey S.J. The contribution of wheat to human diet and health. Food and Energy Security. 2015. No 4. P. 178–202. DOI: 10.1002/fes3.64
3. Лозінський М.В., Самойлик М.О. Особливості формування елементів структури врожайності в сортів пшениці м'якої озимої різних екотипів в умовах Центрального Лісостепу України. Аграрні інновації. 2023. № 19. С. 159–167.
4. Успадкування довжини колоса гібридами пшениці озимої різного еколого-генетичного походження в умовах зрошення / А.Ю. Жупина та ін. Аграрні інновації. 2022. № 11. С. 74–82.
5. Назаренко М.М. Продуктивність сучасних сортів пшениці озимої в умовах підзони Півночі Степу України. Аграрні інновації. 2020. 4. С. 120–125.
6. Оцінка врожайних та адаптивних властивостей нових сортів пшениці м'якої озимої / М.О. Самойлик та ін. Вісник аграрної науки. 2023. № 2 (839). С. 34–42.
7. Лозінський М.В., Самойлик М.О., Устинова Г.І. Зернова продуктивність головного колоса пшениці м'якої (*Triticum aestivum* L.) озимої залежно від екотипу. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції: «Селекція агрокультур в умовах змін клімату: напрями та пріоритети». Одеса, 2023. С. 139–141.

УДК 634:631.147(477)

ЄЖОВ Є.Т., здобувач вищої освіти

Науковий керівник – **ЮРЧЕНКО А.І.**, канд. с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ОРГАНІЧНЕ ПЛОДІВНИЦТВО: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Органічне плодівництво демонструє значний потенціал як високоприбутковий та екологічно орієнтований напрям. Однак, успішний перехід від традиційних методів вирощування вимагає ретельного вивчення питань, пов'язаних з ефективною сертифікацією органічної продукції. Ці тези присвячені дослідженню саме цих важливих аспектів.

Ключові слова: плодова продукція, органічне виробництво, сертифікація продукції.

Фрукти та ягоди є важливими продуктами в раціоні людини. Вони дозволяють поповнити організм необхідними вітамінами та мікроелементами. У результаті зацікавлення людей здоровими продуктами харчування зростає попит на плодову та ягідну продукцію. В Україні вирощування фруктів завжди було прибутковим бізнесом. Однак, галузь плодівництва зіштовхується з певними проблемами, зокрема необхідністю сертифікувати вирощену продукцію.

Україна має значний потенціал для розвитку органічного плодівництва завдяки великій площі сільськогосподарських угідь, родючим ґрунтам та низьким цінам на оренду землі [1, 2], порівняно із закордонним. Органічне виробництво в Україні зростає, водночас перебуває на ранній стадії розвитку, з тенденцією до збільшення кількості органічних господарств-виробників та розширення асортименту їхньої сертифікованої продукції [3].